

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **M.S.**

skazanego za przestępstwo z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. i in.

o wznowienie

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 22 października 2025 r.

na posiedzeniu bez udziału stron

żądania sędzi Sądu Najwyższego B.S. wyłączenia jej od udziału
w sprawie

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

postanowił:

**nie wyłączać sędzi Sądu Najwyższego B.S. od udziału w sprawie
o sygn. akt V KO 90/25.**

[WB]

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym zawisła sprawa z wniosku obrońcy skazanego M.S. o wznowienie postępowania karnego zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 maja 2021 r., sygn. akt II AKa 6/20, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 8 kwietnia 2019 r., sygn. akt IV K 254/16, mocą którego M.S. został skazany m. in. za czyn z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. na karę dożywotniego pozbawienia wolności. Wniosek o wznowienie

ograniczony został przez obrońcę do żądania wznowienia postępowania co do tego właśnie przestępstwa, a jego podstawą jest twierdzenie, że w dniu zdarzenia skazany przebywał w innym miejscu, na dowód czego dołączono oświadczenia osób, które okoliczność tę mają potwierdzać. Sprawa ta zarejestrowana została pod sygn. akt V KO 90/25 i zarządzeniem Prezesa Izby Karnej przydzielona do referatu sędzi Sądu Najwyższego B.S..

W dniu 3 października 2025 r. sędzia Sądu Najwyższego B.S., powołując się na treść art. 41 § 1 k.p.k., złożyła żądanie wyłączenia jej od udziału w rozpoznaniu przedmiotowej sprawy. W uzasadnieniu wskazała, że zasiadała w składzie Sądu Najwyższego, który rozpoznawał kasacje od objętego obecnie wnioskiem o wznowienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, przy czym Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 6 lipca 2022 roku, sygn. III KK 443/21, częściowo uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu. W złożonym oświadczeniu sędzia zaznaczyła, że choć żaden z zarzutów podniesionych w kasacjach nie odnosił się do przypisanej M.S. zbrodni zabójstwa, której dotyczy aktualnie złożony wniosek o wznowienie postępowania, to czyny, co do których wypowiadał się Sąd Najwyższy (z jej udziałem) miały bezpośredni związek z przypisanym M.S. przestępstwem z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. Z tej przyczyny jej udział w rozpoznaniu wniosku o wznowienie postępowania w niniejszej sprawie mógłby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jej bezstronności w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podstaw do uwzględnienia złożonego żądania Sąd Najwyższy nie dostrzega.

Na wstępie wskazać należy, że idące dalej unormowanie przewidziane w art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k. nie wyłącza możliwości nawet kilkukrotnego orzekania przez tego samego sędziego w tej samej sprawie w drugiej instancji. Pogląd ten znajduje potwierdzenie nie tylko w licznych judykatach Sądu Najwyższego (zob. m. in. wyrok SN z dnia 28 kwietnia 2016 r., II KK 294/15, Lex 2026390; wyrok SN z dnia 18 czerwca 2015 r., IV KK 42/15, Lex 1745834; postanowienie SN z dnia 17 października 2012 r., IV KK 192/12, Lex 1226733), ale i w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. W wyroku z dnia 16 kwietnia 2015 r. (SK 66/13, OTK-A 2015/4/47) Trybunał stwierdził bowiem, że art. 40 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks

postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje wyłączenia sędziego z mocy prawa od ponownego udziału w postępowaniu apelacyjnym, jeżeli sędzia w tej sprawie brał udział w wydaniu orzeczenia uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania, jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Okoliczności te w oczywisty sposób mają zastosowanie także w postępowaniu kasacyjnym i wznowieniowym, z poczynionymi poniżej dalszymi uwagami.

Zgodnie bowiem z będącym zasadniczym przedmiotem analizy Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie przepisem art. 41 § 1 k.p.k., sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Przepis ten *expressis verbis* odwołuje się do „uzasadnionej wątpliwości”, a zatem musi ona istnieć obiektywnie i poddawać się zewnętrznej weryfikacji oraz ocenie, a nie być tylko subiektywnym przekonaniem określonej osoby (zob. postanowienie SN z dnia 11 stycznia 2012 r., sygn. III KK 214/11, OSNKW 2012, nr 4, poz. 40). W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwraca się uwagę, że zobiektywizowaniu oceny bezstronności sędziego w danej sprawie pomaga odwołanie się do przeciętnego, rozsądnie myślącego, zewnętrznego obserwatora procesu (wyrok SN z dnia 25 lutego 2009 r., sygn. II KK 249/08, OSNKW 2009, nr 6, poz. 48).

Wskazuje się jednocześnie, że fakt, iż określony sędzia brał uprzednio udział w wydaniu orzeczenia kasatoryjnego, nie jest sam w sobie przeszkodą do uczestniczenia przez niego w składzie sądu przy rozpatrywaniu ponownego środka odwoławczego od wyroku sądu *meriti*, jaki zapadł po uchyleniu pierwszego z wydanych wyroków, analogicznie kwestię tę ujmując w kontekście sędziów rozpoznających nadzwyczajne środki zaskarżenia (w postępowaniu kasacyjnym lub wznowieniowym). Uprzedni udział w orzekaniu kasatoryjnym nie świadczy bowiem o braku bezstronności tego sędziego przy rozpoznawaniu kolejnego środka zaskarżenia. W takim jednak wypadku można mówić o zaistnieniu w aspekcie zewnętrznym wątpliwości co do jego bezstronności wówczas, gdy przy poprzednim orzekaniu sąd z jego udziałem, uchylając wyrok, wypowiedział kategoryczne poglądy co do możliwości przypisania oskarżonemu zarzucanego mu przestępstwa

w świetle istniejących w sprawie ustaleń faktycznych i przy prawidłowej ich ocenie, a więc gdy w zdecydowany sposób wypowiedział się odnośnie do owych ustaleń i winy oskarżonego, bez względu na to, w jakim fragmencie uzasadnienia wyroku wyrażono takie stanowisko (por. wyroki SN z dni: 28 kwietnia 2016 r., II KK 294/15, OSNKW 2016, nr 7, poz. 49 ; 21 lutego 2019 r., IV KK 390/18, Lex 2623746; 30 stycznia 2020 r., IV KK 373/19, Lex 3260259; postanowienie SN z dnia 4 lipca 2023 r., IV KK 189/23, Lex 3576736; postanowienie SN z dnia 5 czerwca 2024 r., I KA 6/24, Lex 3721397).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy lakoniczność warstwy argumentacyjnej żądania sędzi B.S., która za okoliczność mającą świadczyć o zaistnieniu wątpliwości co do jej bezstronności poczytuje fakt uczestnictwa w składzie Sądu Najwyższego rozpoznającego kasację co do innych czynów, aniżeli objęty wnioskiem o wznowienie, wskazując na ich „bezpośredni związek” z czynem, którego tenże wniosek dotyczy. Istotnie, podkreślić należy, że żaden z rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy z udziałem sędzi B.S. kasacyjnych zarzutów nie odnosił się do przypisanej M.S. zbrodni zabójstwa. Dokonana natomiast na potrzeby analizowanego oświadczenia analiza sprawy wskazuje, że przedmiotem rozpoznania w postępowaniu kasacyjnym była m. in. kasacja obrońcy K.M., wprost odnosząca się do zbrodni popełnionej wspólnie i w porozumieniu z M.S. Rzecz jednak w tym, że przedmiotem rozpoznania Sądu Najwyższego nie była sprawa zabójstwa Z.O. (jak byłoby w postępowaniu apelacyjnym), a wniesionej kasacji. Charakter zaś zarzutów kasacyjnych obrońcy skazanego K.M. jednoznacznie wskazuje, iż były one wysoce spersonalizowane i w żaden sposób nie oddziaływały na kwestię winy ani podstaw dowodowych skazania M.S. w tym zakresie. Obrońca kwestionował bowiem badanie wariografem K.M. w zakresie realizowanych przezeń podczas zdarzenia czynności sprawczych, brak dopuszczenia dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej oraz wymiar kary. Prowadzi to niewątpliwie do wniosku, także w oparciu o treść kasacji i uzasadnienia rzeczonego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2022 roku (sygn. III KK 443/21), że z uwagi na brak kasacji odnoszącej się do przypisanej M.S. zbrodni zabójstwa, Sąd Najwyższy nie odnosił się w żaden sposób do kwestii dowodowych związanych w tym zakresie z tym skazanym. Przypomnieć zaś trzeba, że

przedmiotem obecnie złożonego przez obrońcę wniosku o wznowienie postępowania mają być wyłącznie nowe dowody i ocena ich ewentualnej procesowej mocy w kontekście obecności skazanego na miejscu zabójstwa.

Także uchylenie w wyniku rozpoznania kasacji rozstrzygnięć sądu odwoławczego co do innych osób w zakresie innych czynów niż pozbawienie życia Z.O. nie ma bezpośredniego związku z czynem, którego dotyczy wniosek o wznowienie i nie tworzy uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sędzi B.S. w tej sprawie. Sąd Najwyższy w żadnej części swojego pisemnego uzasadnienia wyroku kasacyjnego nie odnosił się do kwestii pobytu M.S. na miejscu zabójstwa, którą to okoliczność stara się podważyć wniosek wznowieniowy. Choć niewątpliwie jeden z czynów, objęty kasacjami Prokuratora Generalnego i prokuratora Prokuratury Okręgowej w Gdańsku, uwzględnionymi względem kilku osób, w tym M.S., dotyczy innego przestępstwa popełnionego na szkodę pokrzywdzonego Z.O. i wpłata się w zamyśl skazanych, dążących do pozyskania stanowiących jego własność nieruchomości, to jednak uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego także w tym zakresie nie wykazuje jakichkolwiek zbieżności z materiały procedowanego w niniejszej sprawie wniosku o wznowienie. Wszak wprost w uzasadnieniu tym wskazano, iż „nie jest rzeczą Sądu Najwyższego dokonywanie analizy dowodów i wskazywanie, czy przemawiają one za sprawstwem i winą konkretnego oskarżonego, czy też nie” (str. 41). Należy więc przyjąć, iż **sam fakt udziału w składzie sądu rozpoznającego kasację nie może być podstawą wyłączenia sędziego od udziału w postępowaniu wznowieniowym, o ile sąd kasacyjny nie odniósł się wyraźnie i kategorycznie do okoliczności objętych następnie wnioskiem o wznowienie.**

Wszystko to prowadzi zatem do wniosku, że nie istnieją przeszkody w rozpoznaniu sprawy wniosku o wznowienie przez sędzię Sądu Najwyższego B.S., bowiem nie wypowiadała się ona wcześniej w żaden sposób co do okoliczności objętych tym wnioskiem lub choćby w zakresie z nim bezpośrednio powiązanych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[WB]

[a.ł.]

